

PETAR ZRINSKI,

slikar, scenograf, karikaturist i crtač stripova

UDKU: 75 ZRINSKI, P.
Izvorni znanstveni rad
Primljeno: 15. XI. 2003.

Dr. sc. FRANO DULIBIĆ
Filozofski fakultet
Odsjek za povijest umjetnosti
10 000 Zagreb, HR

Istražen je nepoznati opus Petra Zrinskog, zadarskoga i splitskog slikara, scenografa, karikaturista i crtača stripova. Navode se do sada nepoznati podaci o njegovim djelima. Analiziraju se značajke slikarstva i scenografije, a posebice crteža u karikaturi i stripu. Opus Petra Zrinskog razmatra se u kontekstu sredine u kojoj je djelovao, u kojoj su posebno zanimljiva svojstva koja nisu bliska dalmatinskoj, odnosno zadarskoj i splitskoj sredini.

Neobičan je i gotovo nevjerojatan podatak da sve do posthumne izložbe Petra Zrinskog (Zadar 24. travnja 1911. - Split, 12. prosinca 1992.), koju je priredio Duško Kečkemet u Umjetničkom salonu u Splitu 1993. godine, nismo pronašli ni jedan jedini tekst posvećen tom zadarskom i splitskom slikaru, scenografu, karikaturistu i crtaču stripova.¹ Iako je njegov raznovrsni opus na različite načine bio prisutan u javnosti, Petar Zrinski nije odobravao da se o njemu piše. Njegovo ime ne može se naći ni u jednom leksikonu ili enciklopediji. Po karakteru samokritičan i impulzivan, najveći dio crteža i dokumentacije sam je uništio.²

Nakon što je u Šibeniku završio srednju školu, studirao je arhitekturu na Tehničkom fakultetu u Beogradu.³ U razdoblju između srednje

škole i studija započeo je objavljivati situacijske karikature u zagrebačkim humorističnim časopisima *Kokot* (1932.-1933. i 1936.) i *Koprive* (1933.-1935.); u vrijeme studija objavljuje karikature u beogradskom *Ošišanom ježu* (1935.-1938.). Za Drugoga svjetskog rata od 1943. do 1945. u partizanima je radio kao crtač i scenograf, te izlagao u Livnu i Monopoliju u Italiji. Smrt supruge u ratu teško ga je pogodila i ostavila na njemu trajni biljeg.

Nakon oslobođenja radio je scenografije za Narodno kazalište u Zadru između 1946. i 1952. godine. Duško Kečkemet napisao je kako su "njegovi scenski ambijenti, enterijeri i eksterijeri oblikovani između realističke prepoznatljivosti i stilizacije suvremenih likovnih strujanja, s jačim utjecajem sjevernih dekorativnih škola".⁴ Sagledavajući opus Petra Zrinskog u cjelini, scenografskom dijelu tek treba obratiti pozornost studioznom obradom i valorizacijom. Scenografijom se nastavio baviti radeći za Hrvatsko narodno kazalište u Splitu od 1957. do 1972. godine. O njegovom scenografskom radu u Splitu Nevenka Bezić-Božanić sažeto iznosi pozitivan sud u monografiji splitskoga kazališta prigodom njegove stote godišnjice. "On podjednako radi suvremenike i klasike, te scenska glazbena djela. Njegova scenografija kreće se u okvirima, mogli bismo reći, 'zagrebačke scenografske škole' između dva rata i prvih godina nakon Drugoga svjetskog rata, i on je jedini od splitskih slikara, osim Tolića, s pravim odnosnom prema scenskom djelu."⁵ Pronašli smo i podatak da je radio scenografije i za šibensko kazalište 1958. i 1962. godine.⁶

Smisao za dekorativno oblikovanje pokazao je u tehnici intarzije u drvu prilikom opremanja jednog broda. Zrinski je izrađivao i ikone u plitkom reljefu, stvorivši vlastitu tehniku, no najvjerojatnije je da se time bavio samo iz egzistencijalnih razloga jer od slikarstva nije mogao živjeti. Figure na njegovim ikonama u likovnom izrazu bile su srodne Meštrovićevima. Često navraćanje u Meštrovićev kaštelet i galeriju svjedoči o iskrenom poštivanju djela velikog majstora.

Nakon odlaska Kleme Schwartz bio je kustos i ravnatelj zadarske Galerije umjetnina (1949.-1950).⁷ Godine 1951. preselio se u Split gdje se zaposlio kao nastavnik na Školi za primijenjenu umjetnost i ondje radio do umirovljenja 1972. godine. Stripove *Hvarska buna* i

Jedna avantura Marka Marulića objavio je pedesetih godina u Slobodnoj Dalmaciji.

Petar Zrinski slikao je apstraktne kompozicije od 1957. godine, kada je apstrakcija postajala jedan od dominantnih načina likovnog izražavanja u Hrvatskoj.⁸ Njegovo slikarstvo karakteristično je po ekspresivnim organskim oblicima i lirskom ugođaju, što je uočio i Duško Kečkemet: "Njegova je dekorativna, više organska nego geometrijska apstrakcija uvijek imala neku realnu doživljajnu podlogu, njezinu likovnu asocijaciju. Na tim slikama, koje je jednostavno nazivao 'kompozicijama', autorov temperament nesputanog poteza i nanosa boje (najčešće akrilne) udruživao se s izrazitim lirskim pečatom, ali posljednjim uvijek likovnim, a ne literarnim. U tom je kovitlacu boja ujedno bilo nečeg praiskonskog i nečeg kozmičkog. Bio je to ujedno likovni odraz izrazito južnjačkog temperamenta, mada je autor u ranijim ilustracijama pokazivao stilske težnje sjevernjačkih grafičara."⁹ Svoje apstraktno slikarstvo predstavio je na većem broju skupnih izložbi u zemlji i inozemstvu kao član HDLU-a, (Trondheim, Augsburg, Bologna, Pescara, Frankfurt), ali, prema Kečkemetu, samostalnu izložbu nikada nije priredio. Ipak, njegovo slikarstvo zahtijeva stručnu valorizaciju posebice u kontekstu slikarstva pedesetih i šezdesetih godina u Hrvatskoj.¹⁰ Početkom sedamdesetih Zrinski slika kompozicije na kojima je vidljivo figurativno polazište. To je vrijeme kada redovito sudjeluje na izložbama splitskog udruženja likovnih umjetnika o kojima je pisao Andro Filipić. Filipić je bio vjerojatno jedini koji je desetak godina pratio njegove oscilacije u slikarstvu. Bilo je trenutaka koji su djelovali obećavajuće, kao 1970. godine. "Onima u usponu treba pripisati dva slikara koji iz izložbe u izložbu napreduju: Zrinski i Lipovac. Slikarstvo Petra Zrinskog lagano tendirajuće scenografskome, slobodna rukopisa s nešto limenog kolorita, formira vrlo interesantna likovna uobličjenja."¹¹ Već godinu dana kasnije dojam će biti drugačiji. "Zrinski je stao. Ponavlja se. Vraća se dekoraciji. Onoj od koje je u lanjskom naletu krenuo."¹² Oko 1977. godine nastala je njegova vjerojatno posljednja apstraktna kompozicija nazvana "Danteovi krugovi" kojoj danas nije poznat vlasnik. U to vrijeme (1975.-1977.) pripremao je samostalnu izložbu za koju je načinio niz skica koje su trebale predstavljati reminiscencije na

stradanja u vrijeme rata. Radni naziv ciklusa bio je "Gubavci", no ciklus nikada nije realiziran do kraja, a skice je autor uništio.

Karikature Petra Zrinskog nemaju gotovo ništa zajedničko s karikaturama splitskog kruga karikaturista kojima je portretna karikatura bila dominantno sredstvo izražavanja.¹³ Zrinski je jedini autor iz Dalmacije kod kojeg nismo našli ni jedne portretne karikature, nego je crtao samo situacijske karikature isključivo vezane uz teme građanskog društva. Teško da je itko u karikaturi bio "građanskiji" po ambijentu i duhu od Zrinskog, i to na području čitave Hrvatske.

Prve karikature Petra Zrinskog nalazimo u zagrebačkom ilustriranom humorističnom listu *Kokot*, koji je izlazio od 1932. do 1936. godine. List je bio opozicijski orijentiran, a glavni likovni suradnici uz Zrinskog bili su Franjo Maixner, Slavko Vereš, Klema Schwartz i Sergej Mironović. Nije poznato odakle Zrinskom interes za karikaturu, kako je došlo do suradnje za list *Kokot* (u kojem objavljuje karikature od 25 broja 1935. godine); isto tako nije poznato je li Zrinski u to vrijeme boravio u Zagrebu. Jedino što možemo zaključiti jest činjenica da Zrinski objavljuje karikature u svojoj 21. godini života, te da se odmah javlja s definiranim, zreлим crtačkim rukopisom. Tijekom desetak godina bavljenja karikaturom gotovo da nema promjena ni u sadržajnom ni i u likovnom izrazu. Prateći *Kokot* kroz godišta, uočavamo da 1934. godine kvaliteta sadržaja opada, a to je često povezano s financiranjem lista, tako da ne čudi činjenica da je Zrinski 1933. godine počeo objavljivati u najpopularnijem humorističnom listu *Koprive*, s istim likovnim i sadržajnim konceptom koji je imao u *Kokotu*. Iako nije moguće rekonstruirati je li Zrinski sam pisao tekstove za karikature ili je to radio netko iz redakcije, ipak stječemo dojam da se uspješno prilagođavao sredini za koju je radio.

Rukopis Petra Zrinskoga lako se prepoznaje po izduženim elegantnim figurama u modernoj odjeći i enterijerima suvremenih stanova u kojima je namještaj potpuno čistih linija i oblika. Najčešća tema njegovih karikatura su bračni i izvanbračni odnosi. Studij arhitekture u Beogradu zasigurno se odrazio na osjećaj za oblikovanje prostora, što je trebalo imati utjecaja i na njegov scenografski rad.

Karikature koje su se objavljivale u isto vrijeme u zagrebačkim listovima kao što su to bile *Koprive*, bile su, primjerice, poput karikatura Sergeja Mironovića, koji je imao sklonost prenošenja teme u područje fantastične alegorije, ili karikatura Ive Režeka, koji svojom izrazito snažnom političkom satirom i sklonošću prema primitivnim, odnosno srodnošću sa "zemljaškim" oblicima, propituje i komentira najaktualnije probleme u svijetu. U odnosu prema njima, svojim likovnim izrazom Zrinski djeluje poput stranca, odnosno poput nekog tko je završio studij na slavnoj školi Bauhaus. Vjerojatno je bio svjestan da se svojim izrazom ne uklapa u mediteranski duh tadašnje splitske produkcije karikatura, te stoga do sada nismo našli njegove karikature objavljivane u Zadru ili Splitu.¹⁴ Zanimljivo je da među njegovim crtežima nikada ne nalazimo političke niti portretne karikature. Ne možemo ga naći na naslovnica. Njegova sklonost senzibilitetu sjeverne Europe odražavala se i u svakodnevnom životu, njegovom zaokupljenošću literaturom i odličnim poznavanjem gradova sjevernog dijela Europe, a da ih nikada nije posjetio.¹⁵

Godine 1935., gotovo od samog početka izlaženja beogradskoga humorističnog časopisa *Ošišani jež*, Zrinski se u sadržajnom smislu prilagodio beogradskoj sredini za koju je izrađivao karikature. Iako je zbog lošeg papira i objavljivanja njegovih karikatura u malom formatu crtež djelomice izgubio jasnoću svoje izvorne likovnosti, osobenim načinom crtanja, elegancijom odjeće i pokreta te ambijenta u koji smješta likove, Zrinski se još više isticao građanskom kulturom među drugim karikaturistima nego što je to bilo u zagrebačkim listovima. Iste godine objavio je i karikaturu pod naslovom "Na izložbi", kojom je ismijavao suvremeno slikarstvo (dvojica na izložbi komentiraju ludost slike s apstraktnim elementima), ne sluteći da će dvadesetak godina kasnije i sam slikati apstrakciju.¹⁶ Karikature je u Beogradu objavljivao do početka 1938. godine, a tijekom tog razdoblja nastali su njegovi prvi izleti u kratki strip.

Beogradska produkcija stripa mogla je biti poticaj Zrinskome da se okuša i u tom obliku izražavanja. Te 1936. godine u *Ošišanom ježu* izlaze stripovi u nastavcima među kojima se ističu stripovi crtača Mome Markovića s realistički crtanim likovima, jednostavnom i čvr-

stom strukturom te ambijentima koji su svedeni na osnovne elemente predočavanja prostora. Nakon jednog nenaslovljenog stripa s nekim karakteristikama dotadašnjeg načina crtanja (*Ošišani jež*, 1936., br. 84, str. 8), Zrinski je objavio strip pod naslovom *Priča o medveđoj koži*. Crtež više nije realističan, proporcije i izrazi su naglašeno karikaturni, ali sveukupni dojam je da je forsiran humor i pritom izgubljen identitet rukopisa (*Ošišani jež*, 1936., br. 87, str. 8).¹⁷ Tijekom 1936. godine objavio je niz kratkih stripova bez teksta, u crtežu znatno slabije likovne kvalitete od karikatura, te plitkog humora.

Je li se Zrinski kontinuirano bavio, stripom nije nam poznato. Tek u ožujku 1956. godine, nakon što već šestu godinu živi u Splitu, objavljen mu je strip u šest nastavaka pod naslovom *Jedna tragična avantura Marka Marulića*.¹⁸ Strip počinje dolaskom Giuseppea Antonija Constantinija godine 1732. u Split, kojemu je tom prigodom ispričana priča sačuvana usmenom predajom o prijateljstvu jednog potomka obitelji Papalić i Marka Marulića, koji su obojica naizmjenice posjećivali kćer zapovjednika gradske straže, sve dok jedne noći Papalićevo tijelo probodeno nožem nije bačeno na ulicu. Prema predaji, nakon tog događaja, Marulić se povukao u Nečujam na Šolti i posvetio pisanju. Crtež Zrinskog prati priču s dobro odabranim, često povišenim ili spuštenim pogledom na prizor, koji stvara dojam skrivene nazočnosti zbivanjima kod promatrača. Tom dojmu pridonose jaki kontrasti svjetla i sjene, katkad širokih crnih površina. Crteži su ujednačenih kvadratnih formata s tekstom ispod crteža. Zrinski objavljuje stripove u *Slobodnoj Dalmaciji* u vrijeme rasta popularnosti stripa, u vrijeme kada arhitekt Frano Gotovac objavljuje svoje stripove, koji su također temeljeni na literarnim predlošcima (J. London, H. G. Wells), ali nema nikakvih podataka o njihovoj mogućoj povezanosti.

Introvertirani karakter Petra Zrinskog bio je u sukobu sa stvaralaštvom koje traži razotkrivanje pred javnošću. Tijekom života nije uspostavljen kritički odnos stručne javnosti prema njegovu djelu pa je izostala valorizacija njegova opusa u kontekstu lokalne sredine u kojoj je živio i radio, kao i u okviru hrvatske likovne umjetnosti u cjelini. Stoga možemo zaključiti da je raznorodan opus slikara, scenografa, karikaturista, crtača stripova uz koji treba spomenuti i pedagošku akti-

vnost, doista bio nepravedno zanemaren. Opusa Petra Zrinskog ne predstavlja senzacionalno otkriće, a razumljivo je da ni njegova likovna kvaliteta u različitim medijima nije jednaka. Ipak, stječe se dojam da je Zrinski gotovo uvijek na kvalitetan način odgovorio na postavljenu temu, da je posjedovao zamjetnu grafičku kulturu, prepoznatljiv rukopis, sklonost lirskim apstraktnim kompozicijama; posebno valja izdvojiti njegovu neobičnu i jedinstvenu karakteristiku specifičnog izražavanja kombinacije srednjoeuropskih i mediteranskih svojstava u svim medijima ili tehnikama kojima se bavio, u kojima su nerijetko srednjoeuropski (ako ne i sjevernoeuropski) elementi nadvladali mediteransku komponentu.

BILJEŠKE

1. Duško Kečkemet: *Petar Ružić, Vojka Ružić i Petar Zrinski*. Posmrtna izložba. Umjetnički salon, Split, 1993., 8.
2. Prezime nalazimo (u katalogima) pisano kao Zrinski i (u autorovim potpisima) kao Zrinjski. Na nekim biografskim podacima i uvidu u dio slikarskog opusa zahvaljujem gospođi Kiti Maričić iz Splita i gospođi Loreni Hus iz Celja.
3. Nisu nam poznati razlozi zbog kojih Petar Zrinski polazi srednju školu u Šibeniku, no podatak da je njegov brat zbog sudjelovanja u protutalijanskim demonstracijama bio protjeran iz Zadra, mogao je imati utjecaja i na mjesto njegova školovanja.
4. Ibid, isto kao bilj. 1.
5. Nevenka Bezić-Božanić: *Scenografija i kostimografija*. Hrvatsko narodno kazalište Split, 1893-1993., Split, 1998, 215.
6. Livaković, Ivo: *Kazališni život Šibenika*, Muzej grada Šibenika, Šibenik, 1984., str. 133, 140.
7. Po svemu sudeći, između 1950. i 1951. Petar Zrinski proveo je godinu dana u zatvoru u Dubrovniku. To se dogodilo zbog incidenta koji se dogodio u zadarskom kazalištu. Zrinskome je zbog scenografije smetala Titova slika iznad pozornice te ju je dao skinuti. Njegovo ogorčenje skandalom i zatvorom vjerojatno je bilo povod da potraži posao izvan Zadra, te je iskoristio prvu priliku i preselio se u Split. Nismo sigurni u pouzdanost tih podataka jer nalazimo podatak da je njegova posljednja scenografija za zadarsko kazalište izvedena za predstavu *Hasanaginica* Milana Ogrizovića, koja je imala premijeru 9. ožujka 1952. godine. Ipak, stoji činjenica da nakon toga Zrinski prestaje surađivati sa zadarskim kazalištem.
8. Apstraktno slikarstvo predstavio je na većem broju skupnih izložaba u zemlji i inozemstvu.

9. Kečkemet Duško: *Petar Ružić, Vojka Ružić, Petar Zrinski*. Posmrtna izložba. Umjetnički salon, Split, 1993., 8.
10. Prije svega, trebalo bi načiniti popis slika Petra Zrinskog koje se nalaze u privatnim zbirkama, ponajviše u Zadru, Splitu i Celju.
11. Andro Filipić: *Splitski likovni trenutak*. Slobodna Dalmacija, 3. VI. 1970.
12. Andro Filipić: *Od kreacije do kiča*, Slobodna Dalmacija, 27. V. 1971. Osim u dva spomenuta teksta, Andro Filipić prati slikarstvo Zrinskog u prikazima izložaba splitskog udruženja umjetnika, objavljivanih u *Slobodnoj Dalmaciji*, u više navrata između 1970. i 1977. godine. (16. 11. 1970, 18. 5. 1972, 5. 1. 1973, 8. 11. 1975, 27. 5. 1977.)
13. Dulibić Frano: *Splitski krug karikaturista (1901. – 1940.)*. Peristil, Zagreb, 2003., br. 46, str. 127-144.
14. Moguće je da će se s vremenom pronaći veći broj crteža Petra Zrinskog u splitskom tisku. U vrijeme kada Zrinski suraduje u *Slobodnoj Dalmaciji*, list objavljuje karikature i druge vrste likovnih priloga koji su nesignirani.
15. Podatak iz razgovora s gospođom Lorenom Hus, nećakinjom Petra Zrinskog.
16. Karikatura "Na izložbi", *Ošišani jež*, Beograd, 1935., br. 45, 4.
17. Nenaslovljeni strip imao je dva retka, a *Priča o medvedoj koži*, za koju je tekst napisao Todor Paranos, tri retka.
18. Petar Zrinski: *Jedna tragična avantura Marka Marulića*. Slobodna Dalmacija, 1956., br. 3457 – 3462, 4.

PETAR ZRINSKI

Riassunto

Petar Zrinski (Zara, 24.aprile 1911 – Spalato, 12.dicembre 1992), pittore, scenografo, caricaturista, disegnatore dei fumetti, e docente nella Scuola delle belle arti a Spalato. Di carattere autocritico ed impulsivo, distrusse la maggior parte dei disegni e della documentazione. Fino ad oggi, il suo nome non era inserito in nessun'enciclopedia.

Dopo aver terminato la scuola media a Sibenik, studiò l'architettura al Politecnico di Beograd. Durante gli studi, cominciò a pubblicare le caricature situazionali nei magazzini umoristici "Kokot" (*Il Gallo*) (1932-1933 e 1936) e "Koprive" (*Le Ortiche*) (1933-1935) di Zagreb; e nel "Ošišani jež" (*Il riccio rapato*) (1935-1938) di Belgrado. Disegnò solo le caricature situazionali collegate prevalentemente ai temi della società borghese. Lo stile di Petar Zrinski è facilmente riconoscibile per le lunghe eleganti figure vestite da abiti moderni, ed interni delle case contemporanee arredate dai mobili di forme e di linee semplici. Nella Seconda guerra mondiale, dal 1943 – 1945, si unì ai partigiani e lavorò come un disegnatore e scenografo. Dopo la liberazione, si occupò di scenografia nel Teatro Nazionale Croato a Zara, ideando e

realizzando molte scenografie. Nell'anno 1951 si trasferì a Spalato, dove cominciò a insegnare nella Scuola delle belle arti, rimanendovi fino al collocamento a riposo nel 1972. A Spalato, continuò ad occuparsi della scenografia teatrale. I fumetti «*Hvarska buna*» (*La rivolta di Hvar*) e «*Jedna avantura Marka Marulića*» (*Un'avventura di Marko Marulić*) furono pubblicati nel quotidiano «*Slobodna Dalmacija*» (*La Dalmazia libera*) negli anni cinquanta. Petar Zrinski disegnò le composizioni astrattistiche dall'anno 1957, quando l'astrattismo divenne uno dei modi dominanti dell'espressione pittorica in Croazia.

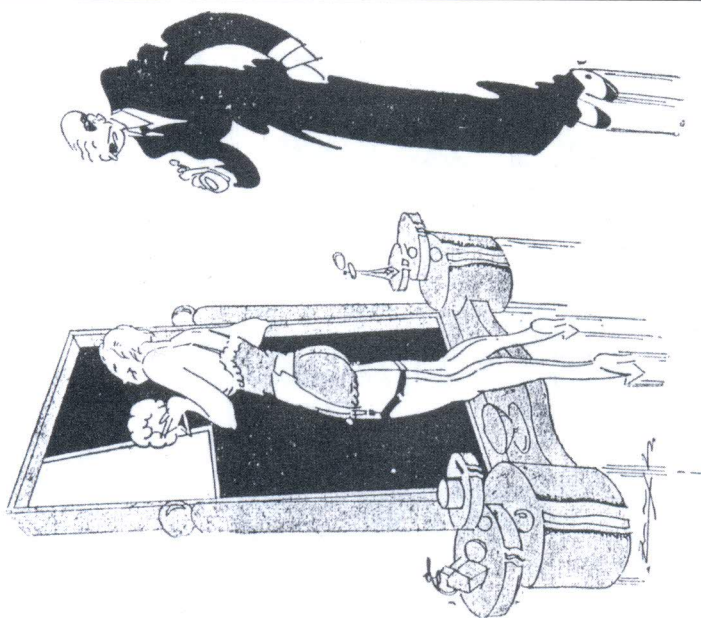
La sua pittura è caratterizzata dalle forme espressive organiche e l'atmosfera lirica. Attorno all'anno 1977, ritornò allo stile figurativo. Le sue opere, dalla Seconda guerra mondiale, furono messe in mostra in occasione delle esposizioni collettive, ma non organizzò nessuna mostra autonoma.

Si ha l'impressione che Zrinski rispose, di solito, con molto impegno e qualità al tema posto, che possedette l'impressiva cultura grafica, scrittura riconoscibile, inclinazione verso le composizioni astratte; mentre viene messa in rilievo la sua straordinaria e singolare abilità di combinare in maniera specifica le caratteristiche mitteleuropee e mediterranee in tutti i modi e tecniche che usava, in cui spesso gli elementi mitteleuropei (nonché nordeuropei) dominavano la componente mediterranea.

Vestibul, grafika 1956.

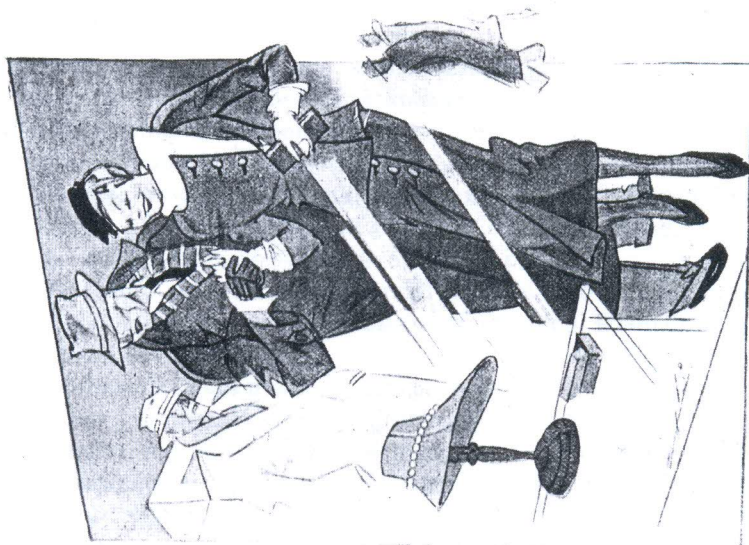
Energičan muž

- *Kamo se ti to spremaš, draga?*
- *Idem malo u grad.*
- *A kad ćeš se vratiti?*
- *Kad mi bude drago!*
- *Dobro, ali da znaš: ni sekundu kasnije!*

Energičan muž, Koprive, Zagreb 1933., br. 19, str. 230

Na sve spremna

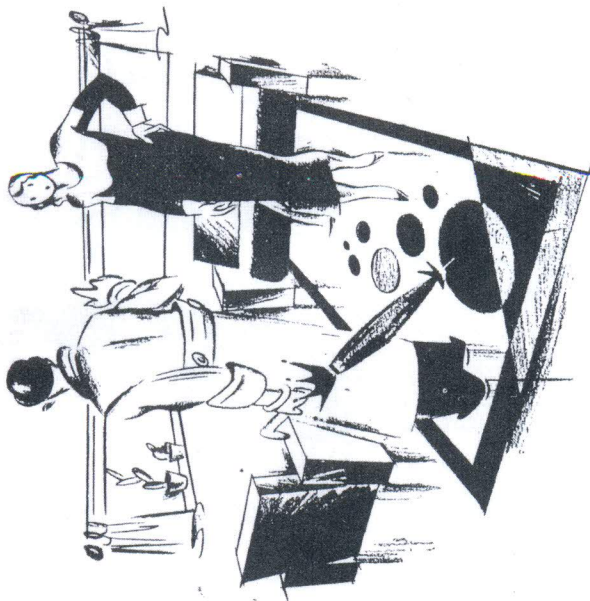

- *Iđi majurče, da bi ti čudo tjeđna žena metnula na glavu?*
- *Ne — t to samo zato, jer to nije šestr, nego model ženskog vrata, a oko njeđu niz bisera. Ali ja bi se za taj niz bisera lako odlučila, da — metnem i takvu šestr na glavu!*

Na sve spremna, Koprive, Zagreb 1934., br. 3, str. 28

KOMPLETNO PRIZNANJE

ZRINSKI

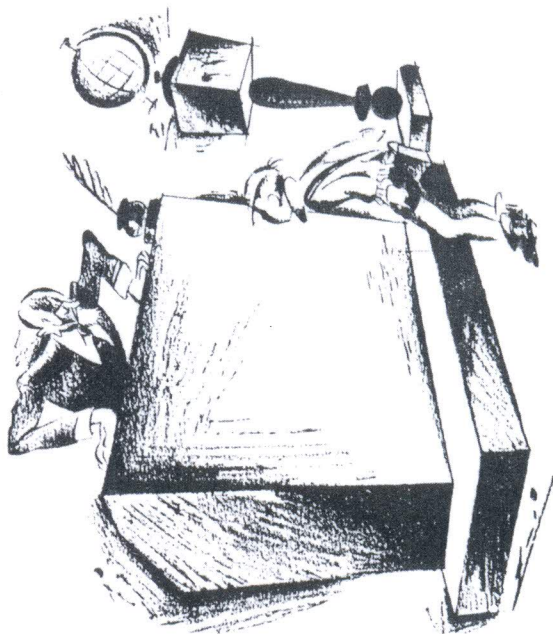

— Zaboga, čovječe, ti meni javiš, da imaš važnu sjednicu, a do-
laziš kući u tri sata u jutro i to u takvom stanju.
— Prvo ti prvo to se dogodilo poslije sjednice, drugo: sjednice
uopće nije ni bilo, a treće: — zapamti si već jednom — kadgod ti
kažem da imam važnu sjednicu, onda je to uvijek nešto drugo.

Kompletno priznanje, Koprive, Zagreb 1934., br. 49, str. 602

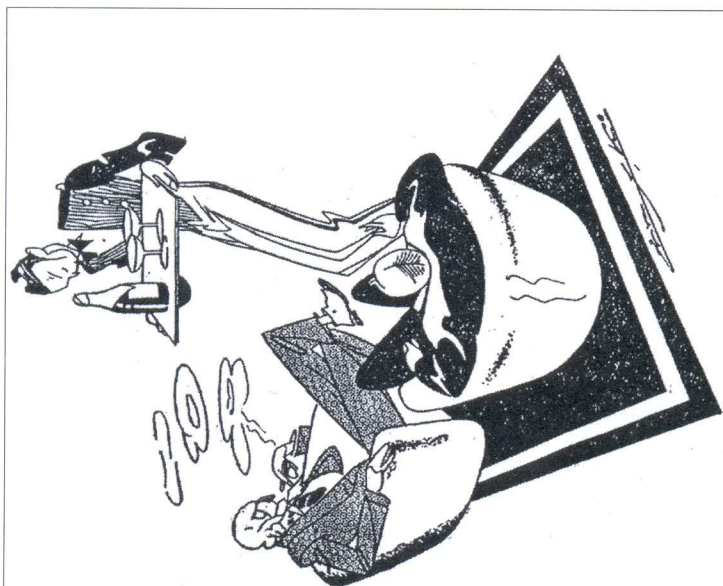
Poslovno dijete

ZRINSKI

— Gospodine profesore, lata mi je za dobri
sejedoržbu obećao 50 dinara. Ja bi se zadovoljio,
da meni od toga ostane makar samo 10, samo da
mu napravit to ceselje!

Poslovno dijete, Koprive, Zagreb 1935., br. 7, str. 75

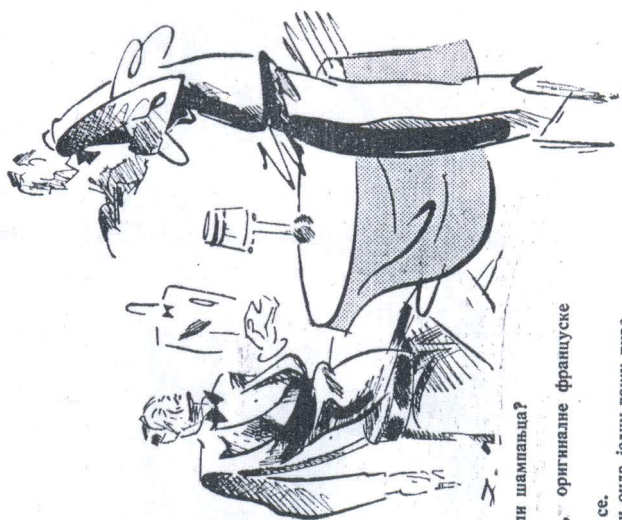
— Moj je prijedlog ovaj: Ja ću biti generalni direktor s 20.000 mjesečne plaće, vi ćete biti vicegeneralni direktor s 15.000 dinara plaće, gospodina Simića uzet ćemo kao prokuristu s 10.000 dinara plaće, a onda ćemo potražiti još dva čovjeka: kompanjona s 1.000.000 dinara i jednog sobnog čovjeka, koji će da vodi cijelo poduzeće za 800 dinara mjesečno ...

Direktor, Kokot, Zagreb, 1932.

**Vi dakle želite poslati mojim zetom?
Želim? To baš ne, ali ako uzmem vašu kćerku,
valjda ne ću moći tome da izbjegnem!**

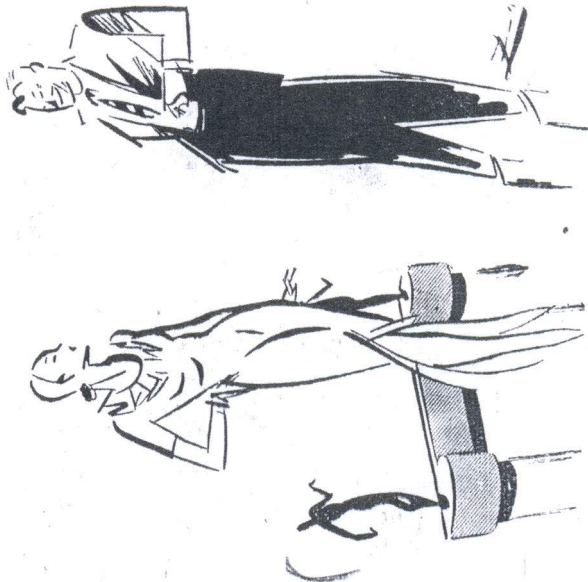
Млади госпар поручује пиће...

- Имате ли шампањаца?
- Имамо.
- Мислим, оригиналне француске марке?
- Разуме се.
- Дајте ми онда једну чашу пиве.

Mladi gospar poručuje piće, Ošišani jež, Beograd 1935., br. 17, str. 9

Велика тајна

- Драги, да ти одам велику тајну. Ускоро ће нас бити троје.
- Ама, једина мајка, је ли могуће?
- Јесте, мама се раставља од тате и долази код нас.

Velika tajna, Ošišani jež, Beograd 1935., br. 22, str. 6

Jedna tragična avantura

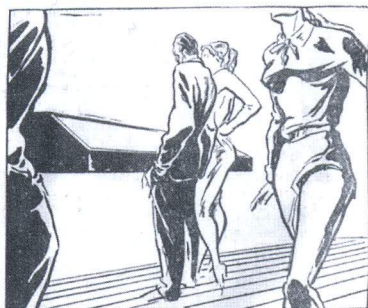
MARKA MARULIĆA

Razmišljajući zatim dugo o smrti, kojoj je pakim slučajem izbjegao, o izgubljenom prijatelju i pustolovnom životu, koji je provodio, odlučio je da se povrće iz bućnog života. Sklonio se na imanje svog kuma Dujma Balistrice u mali Nečujam na Šolti i tu pisao djela, koja su ga proslavila i u do movini i u širokom svijetu.

Često je pozivao prijatelje iz grada, gostio se s njima u hladu maslina ribom, voćem i rumenim vinom i čitao im svoje pjesme i satire.

I danas se u Muzeju grada Splita, u staroj palači obitelji Papalčić čuva dio Kobnih ljestvica, kao uspomena na tragičnu avanturu nesretnog Papalčića i prvog hrvatskog pjesnika. (Kraj)

*Posljednji dio stripa
Jedna tragična avantura
Marka Marulića,
objavljen u Slobodnoj
Dalmaciji, ožujak 1956.*